

FITXA IDENTIFICATIVA	
Dades de l'assignatura	
Codi	30687
Nom	PREHISTORIA
Crèdits	5
Hores	50
Idioma	Castellano
Curs acadèmic	2026/2027

Itinerari	Curs	Quadrimestre	Horari
Historia	Primero	Primero	Lunes de 16 a 18

Professorat	Departament
María Isabel Borao Álvarez	Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga
Domingo Carlos Salazar García	Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga

Descripció general de la matèria (max.5 línies)
Esta asignatura estará desglosada en cuatro grandes bloques. El primero de ellos consistirá en una introducción al concepto de Prehistoria, una reflexión sobre lo que nos hace humanos, y situará la misma en el tiempo geológico. El segundo de ellos realizará una aproximación a los marcos teóricos interpretativos y a una variedad de metodologías que nos ayudan a reconstruir nuestro pasado. Los bloques tercero y cuarto presentarán la Prehistoria como la primera etapa de la Historia de la Humanidad. En ellos se estudiarán los grandes cambios biológicos, culturales y climáticos que son el germen de la sociedad actual, analizándose los grandes hitos de la evolución humana, los logros culturales y la formación de las sociedades complejas.

Llistat de continguts	Descripció de continguts
BLOQUE I: INTRODUCCIÓN Y CONCEPTOS BÁSICOS BLOQUE II: TEORÍAS Y MÉTODOS EN PREHISTORIA BLOQUE III: SOCIEDADES FORRAJERAS	Tema 1. ¿Qué es la Prehistoria? Tema 2. ¿Qué nos hace humanos? Tema 3. La Tierra durante el Cuaternario Tema 4. Historia de la Arqueología Tema 5. Marcos Teóricos Interpretativos Tema 6. Prospección y Excavación Tema 7. Métodos de Datación Tema 8. Métodos de Reconstrucción Alimentaria Tema 9. Bioarqueología Tema 10. Orígenes de la Humanidad Tema 11. Primeras salidas fuera de África

BLOQUE IV: SOCIEDADES PRODUCTORAS	Tema 12. El Mundo Neanderthal
	Tema 13. La Gran Diáspora Humana
	Tema 14. Últimas Sociedades Forrajeras
	Tema 15. La Domesticación
	Tema 16. Primeras Comunidades Productoras
	Tema 17. Consecuencias de la Producción Alimentaria
	Tema 18. Formación de las Sociedades Complejas

Metodologia docent	
El desarrollo de la asignatura se basa en clases teóricas. A partir del aprendizaje de los conceptos básicos del temario se fomentará la puesta en común y la participación del alumnado. A lo largo del curso se facilitará lecturas (libros, artículos, capítulos de libro, etc.) vinculados al temario impartido mediante el Aula Virtual. También se comentará en clase las noticias vinculadas con la Prehistoria que aparezcan en los medios a lo largo del curso. Además, habrá dos excursiones de asistencia obligatoria y una complementaria. Las visitas obligatorias se realizarán dos viernes del curso, y consistirán en la visita guiada al Museo de Prehistoria de València en el Centro Cultural de la Beneficencia, y en la visita guiada al yacimiento de la Llom de Betxí en La Vallesa. La excursión complementaria será una visita en autobús a La Valltorta para visitar abrigos de arte rupestre levantino de fácil acceso y su Centro Interpretativo asociado (fecha a consensuar en clase entre el alumnado interesado).	

Avaluació	
Es obligatoria y corresponde al profesorado. La calificación de Apto se obtendrá cuando la asistencia del alumno supere el 80% de las clases presenciales (hay que firmar cada sesión) y se demuestre el aprovechamiento de los conocimientos mediante un sistema de evaluación continua. En caso contrario, el alumno aparecerá como No Presentado en las actas.	

Referències bàsiques de la matèria: bibliogràfiques/ webgràfiques
<u>LIBROS</u> (algunos ejemplos) -Fullola, J.M., Nadal, J.; Daura, J.; Oms, X. 2020. <i>Introducción a la Prehistoria. La evoluciónd e la cultura humana</i>. Editorial UOC, Barcelona. -García Puchol, O.; Salazar-García, D.C. (Eds.) 2017. <i>Times of Neolithic Transition along the Western Mediterranean. Fundamental Issues in Archaeology</i>. Ed. Springer, New York. -Lalueza-Fox, C. 2018. La forja genètica d'Europa. Una nova visió del passat de les poblacions humanes. Ed. Catàlisi, Barcelona. -Menéndez Fernández, M. (Coord.) 2021. <i>Prehistoria Reciente de la Península Ibérica</i>. Ed. UNED, Madrid. -Renfrew, C.; Bahn P. 2022. <i>Arqueología. Teorías, métodos y práctica</i>. Ed. Akal, Madrid. -Ripoll López, S. (Coord.) 2020. Prehistoria I: las primeras etapas de la humanidad. Ed. Ramón Areces-UNED, Madrid.

REVISTAS

Se puede consultar un gran número de revistas de investigación en la hemeroteca de la biblioteca Joan Reglà o a través del portal <http://biblioteca.uv.es/>. Algunas de estas revistas son de pago, pero se pueden descargar los pdf de forma gratuita desde ordenadores de la Universidad o desde vuestro terminal en casa utilizando el túnel VPN. Para instalar y usar el túnel VPN consultar la siguiente web: <http://www.uv.es/siuv/cas/anuncios/xarxa/vpn.wiki>

Algunos ejemplos de nombres de revistas en español son: Trabajos de Prehistoria, MUNIBE Antropologia-Arkeologia, Zephyrus, Saguntum, MENGA.

Algunos ejemplos de nombres de revistas en inglés son: Journal of Archaeological Science, Journal of Archaeological Science:Reports, Antiquity, Quaternary Science Reviews, Quaternary International, Journal of Mediterranean Archaeology, Journal of Archaeological Method and Theory, American Journal of Biological Anthropology, Scientific Reports, Science, Nature, PNAS, PlosONE.

FITXA IDENTIFICATIVA	
Dades de l'assignatura	
Codi	30212
Nom	ARQUEOLOGIA CLÀSSICA DEL MEDITERRANI
Crèdits	2,5
Hores	25
Idioma	Castellà
Curs acadèmic	2026/2027

Itinerari	Curs	Quadrimestre	Horari
HISTÒRIA	1 ^a	1 ^a	Dimecres 16:00-18:00

Professorat	Departament
IVÁN FUMADÓ ORTEGA	PREHISTÒRIA, ARQUEOLOGIA I H ^a ANTIGA

Descripció general de la matèria (max.5 línies)
L'assignatura consta de tres grans blocs. En primer lloc, es fa una introducció al naixement de la disciplina arqueològica, a les seues particularitats teòriques i a les seues relacions amb la Història Antiga i Contemporània. En segon lloc, es dona una aproximació a les principals metodologies emprades, com ara l'epigrafia, la numismàtica, les tècniques d'excavació i de classificació ceràmica. Finalment, es fa un repàs per alguns del principal tipus de contextos arqueològics de l'Antiguitat, com per exemple les necròpolis, els santuaris, les ciutats o les cases amb exemples del món grec, romà, fenici-púnic i iber.

Llistat de continguts	Descripció de continguts
1. L'Arqueologia com a Ciència: història i teoria 2. Metodologies arqueològiques tradicionals: Epigrafia, Numismàtica e Iconografia 3. El treball de camp: documentació, estratigrafia i cronologia 4. L'Arqueologia de la mort i dels espais construïts: cases, temples, grans edificis i morfologia urbana	

Metodologia docent	
Es combina la exposició de continguts teòrics mitjançant classe magistral, amb la realització d'activitats pràctiques com la visualització de vídeos, exercicis, debats o comentaris de notícies o imatges.	

Avaluació	
És obligatòria i correspon al professorat. La qualificació d'Apte s'obtindrà quan l'assistència de l'alumne supere el 80% de les classes presencials (cal signar cada sessió) i es demostre l'aprofitament dels coneixements mitjançant un sistema d'avaluació contínua. En altre cas, l'alumne apareixerà a les actes com No presentat.	

Referències bàsiques de la matèria: bibliogràfiques/ webgràfiques
ARANEGUI, C. (2012): Los íberos, ayer y hoy. Marcial Pons, Madrid. AUBET, M. E. (2009): Tiro y las colonias fenicias de Occidente. Bellaterra, Barcelona. COARELLI, F. (1981): Roma. Laterza, Roma. RENFREW, C. (1993): Arqueología. Teorías, métodos y práctica. Akal, Madrid. SNODGRASS, A. (1990): Arqueología de Grecia. Presente y futuro de una disciplina. Crítica, Barcelona. TRIGGER, B. (1992): Historia del pensamiento arqueológico. Crítica, Barcelona.

FITXA IDENTIFICATIVA	
Dades de l'assignatura	
Codi	30689
Nom	Historia Antigua Universal
Crèdits	6
Hores	3
Idioma	Castellano
Curs acadèmic	2026/2027

Itinerari	Curs	Quadrimestre	Horari
Historia	1º	2º	Dilluns: 16:00-18:00 Dimecres: 16:00-17:00

Professorat	Departament
Antonio Ledo Caballero	Prehistoria, Arqueología e Historia Antigua
Manuel Albaladejo Vivero	Prehistoria, Arqueología e Historia Antigua

Descripció general de la matèria (max.5 línies)	
El objetivo de la asignatura es proporcionar al alumno una primera aproximación al desarrollo histórico de las culturas griega y romana, con especial incidencia en aspectos políticos, económicos y culturales.	

Llistat de continguts	Descripció de continguts
GRECIA Temario Tema 1. Introducción a la Historia de Grecia Tema 2. Grecia en la Edad del Bronce: culturas egea, minoica y micénica Tema 3. El final del mundo micénico y la Época oscura Tema 4. La época arcaica. Tema 5. Dos modelos de ciudad griega: Esparta y Atenas Tema 6. La época clásica (s. V a. C.) Tema 7. La época de las hegemonías y Filipo de Macedonia Tema 8. Alejandro Magno y el mundo helenístico ROMA	Los contenidos abarcan una visión global de la historia de Grecia y Roma a través de su evolución política, social y cultural.

Temario Tema 1. Introducción: Los orígenes de Roma. La monarquía. Tema 2. La República romana: problemas exteriores. Conflicto patricio-plebeyo. Instituciones republicanas. Tema 3. La conquista del Mediterráneo (264-133 a. C.). Tema 4. La crisis de la República: (133 - 27 a.C.). Tema 5. El Alto Imperio I: Augusto y la dinastía Julio-Claudia. Tema 6. El Alto Imperio II: de Vespasiano a Alejandro Severo. Tema 7. La crisis del siglo III. Tema 8. El Bajo Imperio I: de Diocleciano a Constantino. Tema 9. El Bajo Imperio II: la Roma cristiana.	
--	--

Metodologia docent	
Consistirá en una exposició de los temas pertenecientes al programa, con el apoyo de una serie de power points conteniendo fotografías de yacimientos y objetos arqueológicos, mapas, esquemas y otros contenidos didácticos.	

Avaluació	
És obligatòria i correspon al professorat. La qualificació d'Apte s'obtindrà quan l'assistència de l'alumne supere el 80% de les classes presencials (cal signar cada sessió) i es demostre l'aprofitament dels coneixements mitjançant un sistema d'avaluació contínua. En altre cas, l'alumne apareixerà a les actes com No presentat.	

Referències bàsiques de la matèria: bibliogràfiques/ webgràfiques
Manual de referencia Fernández Nieto, F.J. (Coord.), Historia Antigua de Grecia y Roma, Tirant Lo Blanch, Valencia 2005. Es un manual que comprende todos los temas, extractados. Alfoldy, G., Historia social de Roma, Madrid, 1987. Barceló, P., Ferrer, J.J., Historia de la Hispania romana, Madrid, 2007. Cameron, A., El Bajo Imperio romano (284-430 d. C.), Madrid, 2001. Cornell, T. y Matthews, J., Roma. Legado de un imperio. Barcelona, 1989. Christol, M. y Nony, D., De los orígenes de Roma a las invasiones bárbaras. Madrid, 1988 Fernández Ubiña, J., La crisis del siglo III y el final del mundo antiguo, Madrid, 1981. Le Gray, M., Grandeza y decadencia de la República. Madrid, 2001. López Barja de Quiroga, P, Historia de Roma, Madrid, 2004. Montenegro, A. et alii, Roma, Madrid, 1983.

- Piganiol, A., Historia de Roma, Buenos Aires, 1971.
Roldán, J. M., La República romana, Madrid, 1981.
Id., Historia de Roma, Salamanca, 1995.
Roldán, J., M., Blázquez, J. M. y Castillo, A. del, El Imperio romano (siglos I-III), Madrid, 1989.
Vogt, J., La repubblica romana, Bari, 1968.
VV. AA., Historia Oxford del Mundo Clásico, 2, Roma-Madrid, 1988.
Wells, C., El Imperio Romano, Madrid, 1986.
- Atlas históricos
Beltrán F., Marco, F., Atlas de Historia Antigua, Zaragoza, 1987.
VV.AA., El Mundo. Gran atlas de Historia, Barcelona, 1988.
- Diccionarios.
Brunschwig, J., Lloyd, G., Diccionario Akal del saber griego. Diccionario crítico, Madrid, 2000.
Martínez-Pinna, J., Montero, S., Gómez- Pantoja, J., Diccionario de personajes históricos griegos y romanos, Madrid, 1998.

FITXA IDENTIFICATIVA	
Dades de l'assignatura	
Codi	30690
Nom	HISTORIA MEDIEVAL
Crèdits	5
Hores	50
Idioma	Castellano
Curs acadèmic	2026/2027

Itinerari	Curs	Quadrimestre	Horari
HISTORIA	2	1	Martes: 16:00-17:00 Jueves: 17:00-19:00

Professorat	Departament
JUAN VICENTE GARCÍA MARSILLA	HISTÒRIA MEDIEVAL I CC. I TT. HISTORIGRÀFIQUES

Descripció general de la matèria (max.5 línies)
Análisis de la evolución histórica del continente europeo entre los siglos V y XV, atendiendo a aspectos económicos, sociales, políticos y culturales

Llistat de continguts	Descripció de continguts
1 – El sincretismo altomedieval. El diferente destino de las dos mitades del Imperio Romano. 2 – El experimento carolingio. 3 – Una nueva potencia: la sorprendente aparición del Islam. 4 – La península ibérica hasta el siglo XI: el predominio de al-Ándalus y el nacimiento de los núcleos norteyos. 5 – El feudalismo y la expansión de Europa (siglos XI-XIII). 6 – La “Reconquista”: la versión hispánica de la expansión feudal. 7 – La Baja Edad Media ¿Crisis o estructuración de la Modernidad? 8 – Los orígenes de la economía-mundo. 9 – Grupos sociales y formas de la vida cotidiana. 10 – La Península Ibérica al final de la Edad Media.	1 – El sincretisme altmedieval. El diferent destí de les dues meitats de l'Imperi romà. 2 – L'experiment carolingi. 3 – Una nova potència: la sorprenent aparició de l'Islam. 4-La península ibèrica fins el segle XI: el predomini d'Al-Àndalus i el naixement dels nuclis norteny. 5 – El feudalisme i l'expansió d'Europa (segles XI-XIII). 6-La “reconquesta”: la versió hispànica de l'expansió feudal. 7 – La Baixa Edat Mitjana, Crisi o estructuració de la Modernitat? 8 – Els orígenes de l'economia-món. 9 - Grups socials i formes de la vida quotidiana. 10 – La Península Ibèrica al final de l'Edat Mitjana.

--	--

Metodologia docent	
La metodología docente se basa fundamentalmente en las explicaciones del profesor en el aula, acompañándose para ello de numerosos textos e imágenes proyectadas. Este último material será susceptible de comentario de carácter histórico al hilo de las explicaciones. Cuando el profesor lo considere oportuno, se hará entrega individual de materiales para llevar a cabo un trabajo de carácter más práctico en el aula.	

Avaluació	
És obligatòria i correspon al professorat. La qualificació d'Apte s'obtindrà quan l'assistència de l'alumne supere el 80% de les classes presencials (cal signar cada sessió) i es demostre l'aprofitament dels coneixements mitjançant un sistema d'avaluació contínua. En altre cas, l'alumne apareixerà a les actes com No presentat.	

Referències bàsiques de la matèria: bibliogràfiques/ webgràfiques
BARTLETT, Robert, La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural, 9501350, Valencia, PUV, 2003. CLARAMUNT, Salvador, et alii, Historia de la Edad Media, Barcelona, Ariel, 2014. GARCÍA DE CORTÁZAR, José Ángel; y SESMA MUÑOZ, José Ángel, Manual de Historia Medieval, Madrid, Alianza, 2008. MANZANO, Eduardo, Conquistadores, emires y califas, Barcelona, Crítica, 2006. NARBONA, Rafael, En l'horitzó de la història ibèrica. Pobles, terres, sobirania (segles V-XV), Catarroja, Afers, 2015. WICKHAM, Chris, Europa en la Edad Media. Una nueva interpretación, Barcelona, Crítica, 2017.

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'assignatura	
Codi	30219
Nom	AL-ANDALUS: LA PENÍNSULA IBÈRICA MUSULMANA (segles VIII-XV)
Crèdits	2,5
Hores	25h
Idioma	Valencià
Curs acadèmic	2026/2027

Itinerari	Curs	Quadrimestre	Horari
Història	2	1	Dimarts 17:00 - 18:00 Dijous 16:00 - 17:00

Professorat	Departament
Sandra Bernabeu Borja	Història Medieval i Ciències i Tècniques Historiogràfiques

Descripció general de la matèria (max.5 línies)

- Història i evolució de les terres musulmanes a la Península Ibèrica: *Al- Andalus*.
- Evolució política, estructures econòmiques i socials;
- Població, institucions, vida i cultura

Llistat de continguts	Descripció de continguts
1. <i>Evolució política al segle VIII: conquesta i Emirat Dependent.</i> 2. <i>El poder Omeia als segles VIII-X. Emirat i Califat de Còrdova.</i> 3. <i>Les crisis dels segles XI-XIII: Taifes, Almoràvits, Almohades. Conquestes cristianes.</i> 4. <i>El sultanat de Granada. Mudèjars i moriscos peninsulars.</i> 5. <i>Economies i societats a Al Andalus. La població, els grups humans i les activitats econòmiques.</i> 6. <i>Institucions polítiques, justícia islàmica. Vida quotidiana. La islamització.</i> 7. <i>La cultura àrab d'Al-Andalus. Orient i Occident. Valor i impacte cultural.</i>	1. Evolució política; poders i territoris. 2. Homes i dones activitats. 3. Islamització. 4. Musulmans i cristians. 5. Al-Andalus al món islàmic. 6. Població, economia i evolució social. 7. La lluentor de la cultura andalusina

Metodologia docent	
1. Classes presencials. 2. Materials de classes <i>Power Point</i>, imatges, esquemes i bibliografies a l'Aula Virtual	

Avaluació	
És obligatòria i correspon al professorat. La qualificació d'Apte s'obtindrà quan l'assistència de l'alumne supere el 80% de les classes presencials (cal signar cada sessió) i es demostre l'aprofitament dels coneixements mitjançant un sistema d'avaluació contínua. En altre cas, l'alumne apareixerà a les actes com No presentat.	

Referències bàsiques de la matèria: bibliogràfiques/ webgràfiques
• CANO, P. (2013): <i>Al-Ándalus. El islam y los pueblos ibéricos</i>. Madrid, Sílex. • CATLOS, B. (2019): <i>Reinos de fe. Una nueva historia de la España musulmana</i>, Barcelona, ed. Pasado y Presente. • CHEJNE, A. (1993): <i>Historia de España musulmana</i>, Madrid, Cátedra. • GLICK, TH. F. (1991): <i>Cristianos y musulmanes en la España medieval (711-1250)</i>, Madrid, Alianza. • MANZANO MORENO, E. (2006): <i>Conquistadores, emires y califas. Los Omeyas y la formación de Al-Andalus</i>, Barcelona, Crítica. • __ (2010): "Épocas medievales", J. Fontana y R. Villares (Dir.): <i>Historia de España</i>, vol. 2, Barcelona, Crítica-Marcial Pons, 93-260. • __ (2019): <i>La corte del Califa. Cuatro años en la Córdoba de los omeyas</i>, Barcelona, Crítica, 2019. • WATT, M. (2001): <i>Historia de la España islámica</i>, Madrid, Alianza.